

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Sygehuspolitik

Sagsbeh.: SUMTK

Sags nr.: 0901273

Dok. Nr.: 1317297

Dato: 15. oktober 2013

Resumé af møde med borgergrupperne den 1. oktober 2013 vedr. slutdepotsagen.

Følgende deltog i mødet: Minister for sundhed og forebyggelse Astrid Krag; Anne Bendtsen, Lolland; Kirsten Mortensen, Bornholm; Karen Fromsgaard og Jørgen Lindø, Kerteminde; Askov Overgaard, Thyholm; Søren Vester, Thise; Anders Rask, Skive Vest; Piet Jansen og Jan Ulslev Pedersen, Roskilde; direktør Ole Kastbjerg Nielsen, Dansk Dekommissionering; chefkonsulent Kaare Ulbak, Statens Institut for Strålebeskyttelse; chefkonsulent Peter Gravesen, GEUS; afdelingschef Svend Særkjær, kontorchef Jakob Krogh, konsulent John Erik Pedersen, ministersekretær Carlo V. Andersen, specialkonsulent Tove Kjeldsen.

Ministeren indledte mødet med at redegøre for processen siden sidste møde i marts. Ministeren redegjorde herunder for udbud af konsulentbistand til den strategiske miljøvurdering. Ministeren bemærkede, at der var lagt særligt vægt på inddragelse af kommuner og borgergrupper ud over det, loven kræver. Ministeren påpegede ligeledes, at grundighed er vigtigere end hurtighed i processen.

Ministeren oplyste, at arbejdet med et beslutningsgrundlag for en mellemlagerløsning er påbegyndt bl.a. med besøg på udenlandske mellemlagre. Hun oplyste videre, at der er udarbejdet en tentativ disposition til en kommende rapport, som kommunerne har fået udleveret, og som borgergrupperne også gerne skulle have (blev omdelt efter mødet). Der vil blive udarbejdet et beslutningsgrundlag på generisk (overordnet) niveau, hvor der ikke vil blive peget på bestemte lokaliteter. Det afventer, at det evt. måtte blive **besluttet** at gå videre ad det spor.

Peter Gravesen oplyste, at papiret skal betragtes som en huskeliste i forbindelse med arbejdet, og at man godt kan komme med forslag, hvis der er ting, man mener bør med.

Ole Kastbjerg Nielsen, Peter Gravesen og Kaare Ulbak orienterede herefter om et netop gennemført studiebesøg på det hollandske mellemlager for radioaktivt affald. Forskellen i forhold til et dansk mellemlager er imidlertid, at man har A-kraftværker, og derfor opbevarer højradioaktivt, brugt brændsel. Det oplystes, at man vil trække på hollandske erfaringer ved udarbejdelse af et beslutningsgrundlag for en mellemlagerløsning. Det oplystes, at mellemlageret ligger i et industriområde. Det oplystes videre, at der var udpeget 16 mulige placeringer, hvoraf 2 meldte sig frivilligt som placering.

Ministeren gav herefter ordet til borgergrupperne.

Søren Vester spurgte, om man efter besøget ser mellemlager efter hollandsk model som løsningen.

Ole Kastbjerg Nielsen oplyste, at hollænderne er enige i, at mellemlager ikke er en slutløsning. Man har derfor sat forskning i gang mhp et slutdepot, når mellemlageret skal lukkes.

Piet Jansen spurgte, hvor højt strålingsniveauet er uden om bygningerne i Holland.

Kaare Ulbak oplyste, at det er som baggrundsstrålingen. Ministeren supplerede med, at et lager skal etableres på en sådan måde, at man ikke får mere stråling end svarende til, at en person, der opholder sig direkte ved det færdige depot i et helt år højst må få en ekstra stråledosis, der svarer til den naturlige stråling, vi alle modtager på én dag.

Jan Ulslev Pedersen spurgte dels hvor stor en bygning, der er behov for, dels hvornår den politiske beslutning skal træffes.

Ole Kastbjerg Nielsen oplyste, at det depot, som planlægges etableret i Danmark, kan være på et areal af størrelsen 150 m x 150 m.

Ministeren oplyste, at der vil blive udarbejdet en mere præcis tidsplan, når der er truffet beslutning vedr. konsulentbistand til SMV'en, men at det allerede nu står klart, at man ikke kan være klar til at træffe politisk beslutning før efter sommerferien.

Anders Rask bemærkede, at han gerne så, at beslutningsgrundlaget for en mellemlager-løsning blev på samme niveau som for slutdepot, således at der for begge løsninger er gennemført SMV, inden der vælges. Han tilkendegav ligeledes, at han er i tvivl om 0-alternativet. Hvis der vurderes i forhold til et forbedret depot på Risø, kommer man måske til andet resultat.

Ministeren tilkendegav, at man kan vælge forskellige modeller for, hvornår og på hvilket grundlag, der træffes politisk beslutning, men at det ved sidste møde med partierne blev besluttet, at der vælges mellem mellemlager eller slutdepot, når SMV'erne er afsluttet, og der er tilvejebragt en afklaring af, om en mellemlagerløsning er en hensigtsmæssig mulighed.

John Erik Pedersen oplyste, at 0-alternativet skal belyse konsekvenser af ikke at gennemføre planen om et slutdepot, selvfølgelig under forudsætning af almindelig vedligeholdelse af lageret på Risø, så det stadig er forsvarligt. Langtidsdeponering (100 år el. lign.) i et mellemlager er en ny løsning i forhold til slutdepotsagen.

Anders Rask og Søren Vester spurgte til undersøgelsen af mulighederne for deponering i udlandet, herunder om det er alt affaldet inkl. de 233 kg., der undersøges, samt om der kan gives bedre indblik i denne proces.

Ole Kastbjerg Nielsen oplyste, at kontakt og dialog går via Udenrigsministeriet, og at der dels arbejdes med hensyn til eksport af de 233 kg., dels resten af affaldet (5-6.000 m³).

Ministeren oplyste, at sådanne sonderinger nødvendigvis må foregå i fortrolighed.

Askov Overgaard bemærkede, at der ifølge COWI vil ske ind- og udsivning efter en årrække, samt at der er cadmium og bly i affaldet, som normalt ikke skal i jorden. Hvordan stemmer det overens med en slutdepotløsning?

Peter Gravesen oplyste, at det er korrekt, at en bygning har en vis levetid. Derfor er det vigtigt, at et sådant depot placeres, hvor geologien danner en naturlig barriere, som kan holde på tingene.

Ministeren bemærkede, at man i miljøvurderingen kan komme ind på, hvis der er nogle ting, der skal tages hensyn til. Hun oplyste samtidigt, at der ikke er taget stilling til, hvorvidt depotet skal være over eller under jorden.

Karen Fromsgaard spurgte, hvorfor man ikke finder ud af, hvilket depotkoncept man vælger.

Ministeren oplyste, at det var en politisk beslutning, at man ventede med det, indtil der er truffet beslutning om placering.

Kirsten Mortensen spurgte, om ikke det er nødvendigt med en ny folketingsbeslutning for at beslutte, at man i stedet vil etablere et mellemlager.

Ministeren oplyste, at når der foreligger et beslutningsgrundlag, og en beslutning skal træffes, om man vælger mellemlagerløsning eller slutdepotløsning, skal der en beslutning til i Folketinget.

Jørgen Lindø spurgte, hvorvidt et slutdepot skal være åbent i 30 år for påfyldning, og hvor stor transport man forventer til depotet.

Ole Kastbjerg Nielsen oplyste, at det i forstudierne foreslås, at man i 30 år fylder på slutdepotet. Det betyder, at der skal bygges en ny behandlingsstation, som skal behandle 8-10 m³ om året. (Det er efterfølgende oplyst, at der max. er tale om 50 transporter årligt med en varevogn.)

Anne Bendtsen roste udvikling i dialogen i sagen. Hun spurgte, hvordan man vil håndtere evt. udslip fra et depot i forhold til fx havmiljøet. Hun bemærkede videre, at hun synes en løsning med et mellemlager er bedre, hvor man kan kontrollere og håndtere affaldet.

Kaare Ulbak oplyser, at for at man kan godkende et depot, skal der udarbejdes en model for, hvad der sker, hvis depotet ikke holder. Det er derfor vigtigt, at omgivelserne til depotet kan holde. Der kan ikke gives 100 pct. garanti, men viden skal lægges til grund for en modellering. Han påpegede videre, at man forsøger at pege på en løsning, hvor man sikrer bedst muligt for efterkommere, også hvis deres ressourcer og teknologi til at sikre sig er dårligere end nu.

Ministeren understregede, at der ikke er truffet beslutning om depotløsning endnu.

Karen Fromsgaard bemærkede, at man lægger et depot i tyndt befolkede områder.

Ministeren oplyste, at det har baggrund i internationale retningslinjer. Hun bemærkede videre, at borgergrupperne skal henvende sig, hvis der er noget, de gerne vil give input til.

Kirsten Overgaard overrakte herefter et "bekymringsnotat", hvor borgergrupperne stiller en række spørgsmål

Ministeren takkede for papiret og påpegede endnu engang, at borgergrupperne er velkomne til at henvende sig, hvis de har input til processen eller spørgsmål i øvrigt.